ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420305518
AA43-0616-20/3
ECLI:LV:ADAT:2020:1126.A420305518.21.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020. gada 26. novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Sandra Gintere,
tiesneses Kristīne Kalvāne un Linda Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Logics Research Centre" pieteikumu par Izglītības un zinātnes ministrijas 2018. gada 22. oktobra lēmuma Nr.4-17.1e/2018/169 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar SIA „Logics Research Centre" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 15. novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts izglītības attīstības aģentūra (turpmāk – Aģentūra) izsludināja konkursu pēcdoktorantūras pētniecības atbalsta saņemšanai.

Konkursa darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifikā atbalsta mērķa „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" (turpmāk – Pasākums) otrajā kārtā pieteicēja SIA „Logics Research Centre" iesniedza pētniecības pieteikumu „Ērtu un izteiksmīgu programmēšanas valodu dizains un izstrāde" (turpmāk – Pētniecības pieteikums).

Ar Aģentūras 2018. gada 16. augusta lēmumu Nr.9.-14.1/5425 (turpmāk – sākotnējais lēmums) noraidīts Pētniecības pieteikums un nolemts neturpināt tā vērtēšanu, jo Pētniecības pieteikums nav ieguvis pietiekami augstu punktu skaitu. Proti, tas pētniecības pieteikumu otrās atlases kārtas nolikuma (*apstiprināts ar Aģentūras 2018. gada 1. februāra rīkojumu Nr.9.-14.4/1 „Par pētniecības pieteikumu otrās atlases kārtas nolikumu"*; turpmāk – Nolikums) 5. pielikumā noteiktajos zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijos atbilstoši ārvalstu ekspertu sniegtajam vērtējumam pēc koeficientu pārrēķina ir ieguvis 1,69 punktus, zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijā „Izcilība" ieguvis 2,4 punktus, savukārt kritērijā „Ietekme" – 2 punktus. Atbilstoši Nolikuma 39. punktam Aģentūra noraida pētniecības pieteikumu, ja ārvalstu ekspertu vērtējumā par pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti pētniecības pieteikums ir saņēmis mazāk par 3 punktiem pirms koeficientu pārrēķina kādā no zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem vai pēc koeficientu pārrēķina tas kopā saņēmis mazāk kā 2,3 punktus.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – Ministrija) valsts sekretārs ar 2018. gada 22. oktobra lēmumu Nr.4-17.1e/2018/169 (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu. Lēmums cita starp pamatots šādi.

[2.1] Atbilstoši Aģentūras 2016. gada 15. novembra reglamenta Nr.1-41.7/9 „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" atklātas atlases pētniecības pieteikumu vērtēšanas komisijas reglaments" (turpmāk – Reglaments) 19.3. un 19.4. apakšpunktam un Nolikuma 21., 26. punktam un 5. pielikumam pētniecības pieteikumus izvērtē Aģentūras atklātas atlases pētniecības pieteikumu vērtēšanas komisija (turpmāk – Komisija). Komisija pieņem lēmumu par apstiprināto un noraidīto pētniecības pieteikumu sarakstu apstiprināšanu, balstoties tostarp uz ārvalstu ekspertu vērtējumu par pētniecības pieteikumu zinātnisko kvalitāti.

[2.2] Pieteicējas Pētniecības pieteikuma vērtēšanai tika atlasīti un piesaistīti divi Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē iekļauti ārvalstu eksperti, kuru specializācijas joma atbilst Pētniecības pieteikumā minētajai zinātnes nozarei „Dabaszinātnes – Datorzinātne un informācijas zinātne", ievērojot Nolikuma 5. pielikumā noteikto ekspertu izvēles procedūru un Ministru

kabineta 2016. gada 19. janvāra noteikumu Nr.50 „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" īstenošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.50) 18. punktā noteiktos ekspertu atlases kritērijus.

[2.3] No Nolikuma 5. pielikuma 4.5. apakšpunkta izriet, ka pētniecības pieteikumu zinātniskās kvalitātes vērtēšana sastāv no diviem posmiem: 1) katra eksperta sākotnējā individuālā vērtējuma; 2) abu ekspertu (ekspertu grupas) konsolidētā vērtējuma (konsolidētā viedokļa formulēšanas un apstiprināšanas). Saskaņā ar 5. pielikuma 4.7. apakšpunktu katra eksperta individuāli veiktā pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes vērtēšana (sākotnējais individuālais vērtējums) ir tikai viens no pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes vērtēšana posmiem. Savukārt atbilstoši 5. pielikuma 4.9. apakšpunktam izšķiroša nozīme ir ekspertu grupas konsolidētajam vērtējumam.

Ekspertu grupas konsolidētajā vērtējumā Pētniecības pieteikums divos no zinātniskās kvalitātes kritērijiem ir saņēmis vērtējumu (atzīmi) zemāku par 3 punktiem, pēc koeficientu pārrēķiniem zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijos Pētniecības pieteikums kopā ieguvis mazāk kā 2,3 punktus (1,69 punktus), tādēļ atbilstoši Nolikuma 39. punktam tas tika noraidīts. Ņemot vērā minēto un sākotnējā lēmuma pamatojumu, secināms, ka Aģentūra ir ievērojusi Nolikuma 39. punktā un 5. pielikuma 4.9. apakšpunktā noteikto pētniecības pieteikumu vērtēšanas kārtību.

[2.4] Pētniecības pieteikuma zinātnisko aprakstu vērtē atbilstoši Nolikuma 5. pielikumā noteiktajiem zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem. Tā kā nav saprotams, kuri konsolidētajā vērtējumā ietvertie ekspertu grupas pieņēmumi, pieteicējas ieskatā, ir nepamatoti, nav apmierināms lūgums pamatot visus pieņēmumus ekspertu vērtējumos.

[2.5] Aģentūra ekspertu atlasē vadījās no Pētniecības pieteikumā norādītās zinātnes nozares un iepazinās ar tajā norādīto informāciju. Nav pamatots pieteicējas arguments, ka iespējama nepareizas jomas ekspertu piesaiste, balstoties uz norādītajiem atslēgvārdiem un zinātnes jomu. Pieteicēja Pētniecības pieteikumā atslēgvārdus nenorādīja. Eksperti ir izvēlēti atbilstoši Nolikumam, un Ministrija neapšauba ekspertu kompetenci un piemērotību pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes vērtēšanai.

[2.6] Pieteicēja norāda, ka eksperti ir diskreditējuši pieteicēju un tās sadarbības partneri Latvijas Lauksaimniecības universitāti, apšaubot, ka universitāte ir piemērotākā akadēmiskā vide pētniecības projekta realizācijai.

Pētniecības pieteikumā norādīts – „*Risks, ka mūsu zinātniskie raksti var tikt noraidīti*"; lai mazinātu šo risku, kā sadarbības partneris norādīta Latvijas Lauksaimniecības universitāte, taču nav sniegta detalizētāka informācija par to, kā šī sadarbība mazinās attiecīgā riska iestāšanos. Nav pamata secināt, ka ekspertu norādītais nav loģiski pamatots ar lietā konstatētajiem faktiem.

[2.7] Nav gūstams apstiprinājums pieteicējas apgalvojumam, ka eksperti nav sapratuši Pētniecības pieteikuma mērķi un līdz ar to ekspertu vērtējumi ir nesamērīgi negatīvi. Viens no ekspertiem sākotnējā individuālajā Pētniecības pieteikuma vērtējumā ietvertajā zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērija „Izcilība" argumentācijā norādījis, ka Pētniecības pieteikuma zinātniskais mērķis ir izveidot un attīstīt lietotājam draudzīgas programmēšanas valodas.

[2.8] Pirms Pētniecības pieteikuma vērtēšanas eksperti tika iepazīstināti ar zinātniskās kvalitātes vērtēšanas vadlīnijām un kritērijiem, kā arī tika informēti par iespēju neskaidrību gadījumā komunicēt ar Aģentūras ekspertu, kurš ir kompetents detalizētāk paskaidrot vērtēšanas procesu un nosacījumus. Abi eksperti piedalījušies Pasākuma pirmās atlases kārtas vairāku projektu zinātniskajā izvērtēšanā, viņiem ir priekšstats par vairāku konkrētajā nozarē iesniegto projektu zinātnisko kvalitāti un iespēja tos savstarpēji salīdzināt, tostarp salīdzināt pretendentu zinātnisko publikāciju skaitu. Izskatot ārvalstu ekspertu vērtējumus, Komisijai neradās šaubas par ekspertu vērtējumu objektivitāti vai kvalitāti. Eksperti arī norādījuši, kādu trūkumu novēršana varētu uzlabot Pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti.

[2.9] No konsolidētā vērtējuma redzams, ka eksperti ir vērtējuši pēcdoktoranta dzīves gājuma aprakstu profesionālo sasniegumu kontekstā, nevis koncentrējušies tikai uz „akadēmisko rakstu publicēšanas pieredzes" izvērtēšanu, kā to uzskata pieteicēja.

[2.10] Atbilstoši Nolikuma 2. pielikumam pētniecības pieteikumā jāapraksta (jāraksturo) pētniecības metodoloģija (metodes, kas tiks izmantotas). Pieteicēja ir norādījusi pētniecības metodes, bet nav detalizēti tās aprakstījusi. Tādēļ konsolidētajā vērtējumā norādīts, ka Pētniecības pieteikumā nav dots detalizēts piedāvātās metodoloģijas apraksts.

[2.11] Ņemot vērā Nolikuma 5. pielikuma 5.1. apakšpunkta vērtēšanas kritērijus, nav pamata apšaubīt ekspertu secinājumu, ka Pētniecības pieteikumā nepieciešams iekļaut detalizētāku informāciju par iespējamo (plānoto) sinerģiju ar robotikas nozari.

[2.12] Pieteicēja nav pamatojusi, konkrēti kāda Pētniecības pieteikumā ietvertā informācija atspēko ekspertu secinājumus par projekta inovāciju.

[2.13] Pieteicēja pamatoti norāda, ka nav saprotams, uz kādām aktivitātēm eksperti norādījuši konsolidētā vērtējuma sadaļā „*Impact*". Tomēr, ņemot vērā Nolikuma 2. pielikumā lietoto terminoloģiju, secināms, ka eksperti snieguši norādi uz Pētniecības pieteikumā minētajām šā pieteikuma darbībām (aktivitātēm). Līdz ar to ekspertu secinājuma nepietiekams pamatojums nav uzskatāms par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, kas pats par sevi būtu par pamatu sākotnējā lēmuma atcelšanai.

[2.14] Pieteicējai kopā ar sākotnējo lēmumu ir izsniegta Nolikuma 4.7. apakšpunktā paredzētā informācija – konsolidētais vērtējums. Katra eksperta sākotnējais individuālais vērtējums nav izsniedzams.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta, apstiprinot Pētniecības pieteikumu, izdošanu. Pieteikumā un tā papildinājumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Nolikumā nav prasīts pētniecības pieteikumā ietvert informāciju par pētījuma zinātnes apakšnozari un atslēgvārdus, turklāt minēts, ka atslēgvārdu norādīšana vai nenorādīšana neietekmēs vērtēšanu. Tomēr pētniecības pieteikumu vērtēšanai pieaicinātie eksperti tiek izvēlēti, tostarp vadoties no attiecīgās informācijas.

[3.2] No ekspertu konsolidētā vērtējuma konstatējams turpmākais.

[3.2.1] Eksperti nav sapratuši Pētniecības pieteikuma mērķi, un nav arī skaidrs, vai eksperti orientējas pētniecības projekta tēmās.

[3.2.2] Eksperti lielu daļu vērtējumu ierakstījuši nepareizajās vērtēšanas kritēriju sadaļās, kas noveda pie vērtējuma samazināšanas.

[3.2.3] Eksperti nav sapratuši, ka projekta veicēja ir pieteicēja, bet Latvijas Lauksaimniecības universitāte ir tikai sadarbības partneris. Turklāt eksperti ir diskreditējuši pieteicējas sadarbības partneri. Pētniecības pieteikumā skaidri norādīts, ka tas ir pieteicējas valdes locekļa doktora disertācijas turpinājums, sadarbība ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti ir bijusi ļoti veiksmīga zinātnisko rakstu sagatavošanā un publicēšanā. Ministrija nav pārbaudījusi, vai eksperti pirms vērtējumu izdarīšanas iepazinās ar pieteicējas sadarbības partnera zinātnisko vidi.

[3.2.4] Ekspertu lietotās frāzes rada šaubas, vai eksperti ir iepazīstināti (iepazinušies) ar Nolikuma vērtēšanas vadlīnijām, normatīvajiem aktiem, piemēram, Noteikumiem Nr.50, tajos norādītajiem konkursa vērtēšanas mērķiem un metodiku. Nav saprotams, konkrēti ar kādiem dokumentiem eksperti tikuši iepazīstināti. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka ekspertu vērtējumi ir objektīvi un adekvāti.

[3.2.5] Eksperti netika informēti par Noteikumos Nr.50 noteiktajiem Pasākuma uzraudzības rādītājiem un to nesasniegšanu, proti, ka netiek piesaistīts plānotais privātais līdzfinansējums. Līdz ar to eksperti nevarēja objektīvi novērtēt Pētniecības pieteikumu. Pasākuma uzraudzības kritērijus varētu sasniegt, tā otrajā kārtā apstiprinot vairāk ar saimniecisko darbību saistītos projektus.

Eksperti nav ņēmuši vērā, ka Pētniecības pieteikums ir saistīts ar saimniecisko darbību, un no pieteicējas sagaida rādītājus attiecināmo izmaksu pozīcijās, kas paraksti raksturīgi ar saimniecisko darbību nesaistītiem projektiem.

[3.2.6] Pētniecības pieteikumā norādīts, ka viens no sagaidāmajiem rezultātiem ir vismaz viens ASV patenta pieteikums, uzskaitīti esošie patenti, norādīts sagaidāmais rezultāts un pētniecības metodes, kas tiks izmantotas, tātad tika sniegta informācija par to, ko tieši pieteicēja plāno darīt. Eksperti izteikuši kritiku par detalizēta apraksta neesību, taču detalizētākas informācijas atklāšana radītu risku patentspējas zaudēšanai.

Nav saprotams, kādēļ projekta ietvaros plānotās publikācijas tiek vērtētas kā pozitīvs sagaidāms rezultāts, bet patenti, kas iekļauj arī publikācijas, ir ignorēti vai uztverti kā negatīvs sagaidāmais rezultāts. Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumi Nr.1001 „Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji" noteic, ka patenti ir līdzvērtīgi publikācijām.

[3.3] Pēc pieteikuma iesniegšanas tiesā pieteicēja ir ieguvusi Pētniecības pieteikumu vērtējušo ārvalstu ekspertu individuālos vērtējumus.

Vērtējot otrā eksperta sniegto vērtējumu, secināms, ka eksperts nav izmantojis vērtēšanas metodiku un nav pareizi (vajadzīgajās vietās) novērtējis gandrīz nevienu kritēriju, kas tika prasīts vērtēšanas metodikā. Līdz ar to šāds vērtējums nevar būt par pamatu, lai noraidītu Pētniecības pieteikumu.

Pieteicēja lūdz atzīt otrā eksperta individuālos vērtējumus par neatbilstošiem konkursa vērtēšanas norādījumiem (Nolikuma 5. pielikumam) un izslēgt otrā eksperta vērtējumu no ekspertu konsolidētā skaitliskā vērtējuma aprēķina. Ja tiesa apmierinās šo lūgumu, tad pirmā eksperta vērtējumi visos vērtēšanas kritērijos ir vismaz 3 punkti, kas sasniedz kvalitātes slieksni, kopējais vērtējums būtu 2,45 punkti (slieksnis 2,3 punkti).

Pieteicēja lūdz uzlikt Ministrijai par pienākumu apstiprināt Pētniecības pieteikuma konsolidēto vērtējumu, izslēdzot no tā otrā eksperta neprofesionāli veikto vērtējumu, un bez kavēšanās īstenot visas normatīvajos aktos paredzētās darbības, lai veiktu savus un savā pakļautībā esošās Aģentūras pienākumus un nodrošinātu Pētniecības projekta īstenošanai labvēlīgus apstākļus bez jebkādiem konkurences kropļošanas pasākumiem.

[3.4] Nepamatotā Pētniecības projekta noraidīšana nav ļāvusi pieteicējai īstenot plānotos pētījumus un ir būtiski mazinājusi iespējas attīstīties un konkurēt pasaules līmenī. Ja visi eksperti konkursa vērtēšanā būtu darbojušies profesionāli, ievērojot vērtēšanas norādījumus, tad, ņemot vērā, ka ar saimniecisko darbību saistīto projektu paredzētais publiskais finansējums netika apgūts, nepastāv šķēršļi Pētniecības projekta apstiprināšanai un realizēšanai.

[3.5] Pieteicējas bankas kontā jau ir ieskaitīta daļa no privātā līdzfinansējuma kā aizdevums ar nosacījumu, ka tas nav jāatdod un kļūst par investīcijām pamatkapitālā, ja pētniecības projekts tiek apstiprināts. Tā kā konkursa vērtēšana ir notikusi, klaji ignorējot tiesību normās noteikto, turklāt Ministrija ir novilcinājusi Lēmuma pieņemšanu, pieteicēja var pazaudēt piesaistīto privāto līdzfinansējumu.

[3.6] Uzraudzības padome nav kontrolējusi, vai tiek sasniegti Pasākuma uzraudzības rādītāji un procedūru norises atbilstību normatīvo aktu regulējumam.

[3.7] Pieteicēja lūdz vērtēt visu konkursa otrās kārtas rezultātu likumību, Ministrijas atbildību Lēmuma pieņemšanas novilcināšanā.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 15. novembra spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, motivējot šādi.

[4.1] Lietā ir strīds par to, vai Pētniecības pieteikums pamatoti noraidīts, jo atbilstoši ārvalstu ekspertu vērtējumam par pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti tas nav saņēmis tā apstiprināšanai minimāli nepieciešamo punktu skaitu.

[4.2] Nolikuma (*lietas 1. sējuma 227.-234. lapa*) 39. punkts noteic, ka Aģentūra pieņem lēmumu par pētniecības pieteikuma noraidīšanu, ja ārvalstu ekspertu vērtējumā par pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti pētniecības pieteikums ir saņēmis mazāk par 3 punktiem pirms koeficientu pārrēķiniem kādā no zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem vai pēc koeficientu pārrēķiniem kopā mazāk nekā 2,3 punktus.

Atbilstoši ārvalstu ekspertu konsolidētajam vērtējumam (*lietas 1. sējuma 242., 243.–244. lapa; tulkojums latviešu valodā lietas 1. sējuma 245.–246. lapā*) Pētniecības pieteikums zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijā „Izcilība" saņēmis 2,4 punktus, kritērijā „Ietekme" – 2 punktus, kritērijā „Kapacitāte" – 3 punktus. Pēc koeficientu pārrēķina Pētniecības pieteikums kopā ir ieguvis vērtējumu 1,69 punktus (*lietas 1. sējuma 155. lapa*).

Tātad Pētniecības pieteikums atbilstoši ārvalstu ekspertu sniegtajam vērtējumam divos no trim zinātniskās vērtēšanas kritērijiem (kritērijā „Izcilība" un kritērijā „Ietekme") saņēmis mazāk par 3 punktiem, kā arī pēc koeficientu pārrēķina kopā saņēmis mazāk par 2,3 punktiem. Atbilstoši Nolikuma 39. punktam šāds no ārvalstu ekspertiem saņemtais vērtējums ir pamats Aģentūrai noraidīt Pētniecības pieteikumu.

[4.3] Pieteicēja norādījusi, ka pirms ārvalstu ekspertu atlases Aģentūras darbinieki neprasīja pieteicējai norādīt atslēgvārdus, kas varētu palīdzēt izraudzīties tādus ārvalstu ekspertus, kuru kvalifikācija atbilst ne tikai Pētniecības pieteikuma nozarei, bet arī specifiskajai pētniecības jomai (kas saistīta ar patentēšanu).

Aģentūras 2018. gada 2. februāra iekšējo noteikumu Nr.1-41.7/1 „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" atklātas atlases pētniecības pieteikumu vērtēšanas un lēmuma pieņemšanas kārtība" (turpmāk – Iekšējie noteikumi) (*lietas 1. sējuma 235.–238. lapa*) 11. punkts noteic, ka pētniecības pieteikumu zinātniskās kvalitātes vērtēšanai Eiropas Komisijas datubāzē esošus ārvalstu ekspertus Aģentūras darbinieki atlasa pēc eksperta dzīves gājuma apraksta (CV) un datubāzē atrodamās informācijas, iepazīstoties ar iesniegtā pētniecības pieteikuma saturu un ievērojot šādus kritērijus: ekspertam ir doktora zinātniskais grāds; eksperta zinātniskā kvalifikācija atbilst konkrētā pētniecības pieteikuma zinātnes nozarei vai apakšnozarei, specializācijai; eksperta līdzšinējā vērtēšanas kompetence un darba pieredze atbilst konkrētā pētniecības pieteikuma zinātnes nozarei vai apakšnozarei.

Nolikuma 5. pielikuma „Pētniecības pieteikumu zinātniskās daļas starptautiskās izvērtēšanas vadlīnijas un vērtēšanas kritēriji" (*lietas 2. sējuma 79.–85. lapa; tulkojums angļu valodā lietas 2. sējuma 71.–78. lapa*) 3.1. apakšpunktā noteikts, ka katra pētniecības pieteikuma vērtēšanai pieaicinātie eksperti tiek izvēlēti atbilstoši to pētījumu virzienam, ņemot vērā arī viņu iepriekšējo pieredzi zinātnisko projektu ekspertīzē. Ekspertu atlasi veic, izmantojot meklēšanu Eiropas Komisijas datubāzē pēc pētniecības pieteikuma iesniedzēja norādītās zinātnes nozares un/vai apakšnozares un pētniecības pieteikuma atslēgvārdiem un kopsavilkuma.

Nolikuma 4. punkts noteic: lai nodrošinātu savlaicīgu ārvalstu ekspertu atlasi, pētniecības pieteikuma iesniedzējs tiek aicināts divas nedēļas pirms šajā nolikumā noteiktā pētniecības pieteikuma iesniegšanas beigu termiņa iesniegt Aģentūrā šādu informāciju angļu valodā: zinātniskās institūcijas nosaukums, kurā tiks veikts pētījums; pēcdoktoranta vārds, uzvārds; pētījuma zinātnes nozare un apakšnozare, atslēgvārdi; pētījuma nosaukums un kopsavilkums. Minētās informācijas iesniegšana vai neiesniegšana neietekmē pētniecības pieteikuma vērtēšanas rezultātus.

Tādējādi atbilstoši Iekšējo noteikumu 11. punktam un Nolikuma 5. pielikuma 3.1. apakšpunktam pētniecības pieteikuma vērtēšanai izraugāmi tādi eksperti, kuri pārstāv to pašu zinātnes nozari un/vai apakšnozari, kurā paredzēts veikt pētījumu. Nolikuma 4. punkts nolūkā atvieglot (paātrināt) ārvalstu ekspertu atlasi fakultatīvi noteic pētniecības pieteikuma iesniedzējam iespēju papildus pētniecības pieteikumā obligāti ietveramajai informācijai norādīt angļu valodā sava pētniecības pieteikuma nozari un apakšnozari, pētniecības pieteikumu raksturojošus atslēgvārdus, kā arī iesniegt tā kopsavilkumu. Tātad pētniecības pieteikuma iesniedzējam ir iespēja (bet ne pienākums) pašam iesniegt Aģentūrai informāciju (tostarp atslēgvārdus) angļu valodā, ja, pētniecības iesniedzēja ieskatā, tas var atvieglot Aģentūras darbiniekiem ārvalstu ekspertu atlasi. Ja pētniecības pieteikuma iesniedzējs šo iespēju nav izmantojis, tad Aģentūras darbinieki paši, iepazīstoties ar iesniegto pētniecības pieteikumu, Eiropas Komisijas datubāzē atlasa konkrētā pētniecības pieteikuma nozarei un/vai apakšnozarei atbilstošus ārvalstu ekspertus.

Pieteicējas Pētniecības pieteikumā (*lietas 1. sējuma 202.–207. lapa*) ir norādīta zinātnes nozare: „Dabaszinātnes – Datorzinātnes un informācijas zinātne".

Atbilstoši Aģentūras sniegtajai informācijai (*lietas 1. sējuma 158.–159. lapa*) Pētniecības pieteikuma vērtēšanai izraudzīti divi ārvalstu eksperti:

1) zinātņu doktors, profesors, kurš specializējies vairākās jomās, tostarp datorzinātnē;

2) zinātņu doktors, asociētais profesors, kurš specializējies vairākās zinātņu nozarēs, tostarp datorzinātnē un informācijas zinātnē.

Tiesa secināja, ka Pētniecības pieteikuma vērtēšanai ir izraudzīti ārvalstu eksperti, kuru specializācija atbilst Pētniecības pieteikumā norādītajai zinātnes nozarei – datorzinātne un informācijas zinātne. Tādējādi ekspertu atlasē ir ievēroti Iekšējo noteikumu 11. punkta un Nolikuma 5. pielikuma 3.1. apakšpunkta nosacījumi par to, ka ārvalstu ekspertus jāizvēlas atbilstoši pētniecības pieteikuma zinātnes nozarei un/vai apakšnozarei.

Pieteicēja nebija izmantojusi Nolikuma 4. punktā doto iespēju papildus norādīt pētījumu raksturojošu informāciju (tostarp atslēgvārdus) angļu valodā. Tas nav ietekmējis Pētniecības pieteikuma zinātnes nozarei atbilstošu ārvalstu ekspertu atlasi. Nevienā piemērojamajā tiesību noteikumā nebalstās pieteicējas viedoklis, ka Aģentūras darbiniekiem vajadzēja uzstāt, lai pieteicēja tomēr norāda atslēgvārdus angļu valodā. Pētniecības pieteikums acīmredzami saturēja pietiekamu informāciju,

lai Aģentūras darbinieki varētu noteikt šā pieteikuma zinātnes nozari un Eiropas Komisijas datubāzē atlasīt tā vērtēšanai atbilstoši kvalificētus ekspertus.

Tā kā atlases procesā atbilstoši atlasi regulējošo tiesību aktu prasībām ir izraudzīti Pētniecības pieteikuma zinātnes nozarei atbilstoši eksperti, nav pamata apšaubīt atlasīto ārvalstu ekspertu kvalifikāciju Pētniecības pieteikuma vērtēšanai.

[4.4] Pieteicēja izteikusi iebildumus saistībā ar to, ka vienam no ārvalstu ekspertiem Hirša indekss (publikāciju skaita un citēšanas indekss) tikai nedaudz pārsniedz 10.

Vadlīniju ekspertu atlasei Pasākuma pētniecības pieteikumu atlases ietvaros (*lietas 1. sējuma 247.–261. lapa*) 4.4.2.1. apakšpunktā norādīts, ka vairumā gadījumu ieteicams izvēlēties ekspertus, kuru Hirša indekss ir vienāds ar vai lielāks par 10; ekspertus ar Hirša indeksu 5 – 9 var izvēlēties tikai izņēmuma gadījumos un tikai atsevišķās disciplīnās, tostarp disciplīnās, kam raksturīga rezultātu publicēšana konferenču rakstu krājumos un patentēšana (piemēram, dažās datorzinātņu nozarēs). Tādi paši publikāciju statistikas (Hirša indeksa) kritēriji, kas ekspertam jāizpilda (proti, Hirša indekss ne zemāks par 10), lai kvalificētos pētniecības pieteikumu vērtēšanai dabaszinātnēs, norādīti arī minēto vadlīniju 1. pielikuma 4.3.3. apakšpunktā.

Atbilstoši Aģentūras sniegtajai informācijai (*lietas 1. sējuma 158.–159. lapu*) Pētniecības pieteikumu vērtēšanai izraudzīto ārvalstu ekspertu Hirša indekss ir 31 pirmajam ekspertam un 11 otrajam ekspertam.

Tā kā abu Pētniecības pieteikuma vērtēšanai izraudzīto ekspertu Hirša indekss pārsniedz 10, tiesa secināja, ka abi eksperti izraudzīti atbilstoši ekspertu atlases vadlīnijās noteiktajam par to, kādam jābūt ekspertu Hirša indeksam. Pieteicējas argumenti nenorāda uz neatbilstību ekspertu atlases vadlīnijām.

[4.5] Pieteicēja uzskata, ka Pētniecības pieteikuma vērtēšanai bija jāpiesaista trešais eksperts, jo abu ekspertu individuālie vērtējumi atšķīrās, kā arī pieteicēja bija norādījusi uz ekspertu pieļautām vērtēšanas kļūdām.

Atbilstoši Nolikuma 5. pielikuma 4.5. apakšpunktam pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes vērtēšana sastāv no diviem posmiem: 1) katra eksperta individuālā vērtējuma, atbilstoši visiem zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem; 2) ekspertu grupas konsolidētā viedokļa formulēšanas un apstiprināšanas. Nolikuma 5. pielikuma 4.7. apakšpunkts apraksta to, kā abi eksperti saskaņo viedokļus, lai nonāktu pie konsolidētā vērtējuma. Minētajā apakšpunktā noteikts, ka konsolidētā atzīme netiek aprēķināta kā ekspertu individuālo atzīmju vidējā vērtība vai mediānas vērtība, bet tai jāizriet no ekspertu viedokļu saskaņotas argumentācijas. Nolikuma 5. pielikuma 4.8. apakšpunkts noteic, ka gadījumā, ja eksperti atzīst, ka to starpā pastāv principiālas domstarpības un nav iespējams nonākt pie ekspertu grupas konsolidēta viedokļa, viņi par to informē vērtēšanas organizatoru un pārtrauc šī pētniecības pieteikuma tālāku izvērtēšanu. Aģentūra šādā gadījumā pieaicina trešo ekspertu – strīda izšķīrēju. Aģentūra ir tiesīga pieaicināt trešo ekspertu arī gadījumos, ja kāds no ekspertiem neiesniedz vērtējumu vai ir radušās šaubas par ekspertu darba kvalitāti.

Pēc būtības tādi paši nosacījumi trešā eksperta pieaicināšanai ir noteikti arī Iekšējo noteikumu 33. punktā, kas paredz – gadījumā, ja ārvalstu ekspertu vērtējumi atšķiras un nav panākts vienots vērtējums, pētniecības pieteikumam organizē papildu izvērtēšanu, ko veic papildus piesaistīts vērtēšanas komisijas apstiprināts ārvalstu eksperts. Iekšējo noteikumu 34. punkts noteic, ka vērtēšanas komisija ir tiesīga pieaicināt trešo ekspertu arī gadījumos, ja kāds no ārvalstu ekspertiem neiesniedz vērtējumu vai ir radušās pamatotas šaubas par ārvalstu eksperta darba kvalitāti.

Tātad atbilstoši vērtēšanu regulējošajiem tiesību aktiem trešais eksperts ir jāpieaicina, ja kāds no diviem pieaicinātajiem ekspertiem neiesniedz savu individuālo vērtējumu vai ja abi eksperti nevar vienoties par konsolidēto vērtējumu. Aģentūrai ir tiesības pēc sava ieskata pieaicināt trešo ekspertu arī tad, ja tā ir konstatējusi apstākļus, kas liek šaubīties par ekspertu darba kvalitāti.

Attiecībā uz Pētniecības pieteikumu nav iestājies neviens no trešā eksperta pieaicināšanas gadījumiem. Abi eksperti bija iesnieguši savus individuālos vērtējumus (*lietas 2. sējuma 47.–48. lapa; tulkojums lietas 2. sējuma 49.–50. lapā*) un vienojušies par kopēju Pētniecības pieteikuma konsolidēto vērtējumu (*lietas 1. sējuma 242., 243.–244 .lapa; tulkojums latviešu valodā lietas 1. sējuma 245.–246. lapā*).

Pieteicēja ir pareizi atzīmējusi, ka ekspertu individuālie vērtējumi nebija vienādi. Pirmais eksperts Pētniecības pieteikumu sadaļā „Izcilība" novērtējis ar 4 punktiem, sadaļā „Ietekme" – ar 3 punktiem, sadaļā „Kapacitāte" – ar 3 punktiem. Savukārt otrais eksperts Pētniecības pieteikumu sadaļā „Izcilība" novērtējis ar 1 punktu, sadaļā „Ietekme" – ar 1 punktu, sadaļā „Kapacitāte" – ar 3 punktiem. Tomēr, pretēji pieteicējas viedoklim, apstāklis, ka ekspertu individuālie vērtējumi atšķiras, nav pamats trešā eksperta pieaicināšanai. Ministrija un Aģentūra pareizi un atbilstoši Nolikuma 5. pielikuma 4.5.–4.8. apakšpunkta saturam ir norādījusi, ka ekspertu individuālie vērtējumi ir tikai starpposms vērtēšanā. Vērtēšanas mērķis un rezultāts ir ekspertu grupas konsolidētais vērtējums, kurā eksperti sniedz savstarpēji saskaņotu pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes galīgo novērtējumu, kas nav individuālajos vērtējumos likto punktu vidējā vērtība vai cita matemātiska attiecība, bet ir kvalitatīvi jauns vērtējums.

Tas cita starp nozīmē arī to, ka nav iespējams apmierināt pieteicējas lūgumu „izslēgt" no ekspertu grupas konsolidētā vērtējuma viena eksperta individuālo vērtējumu un balstīties uz otra eksperta individuālajā vērtējumā liktajiem punktiem. Šādu izslēgšanu veikt nav iespējams, jo konsolidētais vērtējums nav individuālo vērtējumu un tajos likto punktu matemātisks savienojums, bet principiāli jauns (cits, patstāvīgs) divu autoru kopīgi veikts novērtējums.

Atšķirīgi ekspertu individuālie vērtējumi nav problēma, bet drīzāk ieguvums vērtēšanai, – tie ir sākuma punkts saturīgai un argumentētai ekspertu grupas diskusijai, kuras rezultātā iespējams nonākt pie sevišķi rūpīgi pārdomāta un vislabāk argumentēta vērtējuma. Ja gala rezultātā saturīgās diskusijas noslēgumā ir panākts ekspertu vienots (konsolidēts) viedoklis, tad vērtēšanas mērķis ir sasniegts un ir pamats domāt, ka pētniecības pieteikuma zinātniskā kvalitāte ir novērtēta pareizi. Trešā eksperta – strīda izšķīrēja – pieaicināšana ir nepieciešama tikai gadījumā, ja abiem ekspertiem ir principiālas

domstarpības, kuru rezultātā tie nevar nonākt pie vienota vērtējuma. Tā kā šajā gadījumā tā nebija (ekspertu konsolidēts vērtējums par Pētniecības pieteikumu tika iesniegts), Aģentūrai trešais eksperts nebija jāpieaicina.

[4.6] Arī gadījumā, kad eksperti ir sagatavojuši konsolidēto vērtējumu, Aģentūra tomēr būtu tiesīga pieaicināt trešo ekspertu, ja pastāvētu pamats apšaubīt ekspertu darba kvalitāti.

Pieteicēja gan sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas stadijā, gan tiesvedības stadijā ir norādījusi uz ārvalstu ekspertu sniegtā vērtējuma kvalitātes problēmām.

Pārbaudot pieteicējas argumentus, tiesa ņēma vērā, ka ekspertiem ir novērtējuma brīvība. Proti, iestāde (Aģentūra, Ministrija) vai tiesa nevar pēc būtības pārvērtēt ekspertu sniegto zinātnisko novērtējumu. Tiesa var pārbaudīt to, vai eksperti ir ievērojuši novērtēšanas procesuālo kārtību, tostarp prasību sniegt sava novērtējuma pamatojumu, vai šis pamatojums ir saprotams, balstīts uz lietu attiecināmos apstākļos un nav patvaļīgs (*Francs Jozefs Paine. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības (ceturtais pārstrādātais izdevums). Vācijas Administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 68. lpp.*). Citiem vārdiem sakot, tiesa var pārbaudīt, vai eksperti nav pieļāvuši būtisku procesuālu pārkāpumu vai acīmredzamu kļūdu (*Augstākās tiesas 2013. gada 11. janvāra sprieduma Nr.SKA-53/2013 (A42680309) 8. punkts, 2016. gada 19. decembra sprieduma Nr.SKA-1188/2016 (A420536112) 17. punkts*).

Šādas kompetences ietvaros pārbaudot pieteicējas argumentus par ekspertu sniegtā vērtējuma kvalitāti, tiesa nesaskatīja pamatu to apšaubīt.

[4.7] Nav izšķirošas nozīmes pieteicējas kritikai par viena eksperta individuālo vērtējumu, jo Pētniecības pieteikumam punkti par zinātniskās kvalitātes vērtēšanu piešķirti (secinot, ka nav sasniegts pētniecības pieteikuma apstiprināšanai minimāli nepieciešamais punktu skaits) atbilstoši ekspertu konsolidētajam vērtējumam.

Vispārīgi pārbaudot ekspertu individuālos vērtējumus un salīdzinot tos ar Pētniecības pieteikuma saturu, tiesa secināja, ka individuālie vērtējumi saturiski attiecas uz Pētniecības pieteikumā norādīto informāciju (proti, nav šaubu, ka eksperti ir vērtējuši tieši Pētniecības pieteikumu), kā arī no tiem ir saprotams, kāpēc eksperti Pētniecības pieteikuma atbilstību katram no zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem novērtējuši noteiktā veidā (proti, ir sniegts attiecināms un saprotams vērtējuma pamatojums).

Tādējādi vērtēšanas pirmā stadija – ekspertu individuālie vērtējumi – ir izpildīta bez acīmredzamas kļūdas, un eksperti pamatoti ir pārgājuši pie konsolidētā vērtējuma sastādīšanas, kas tad arī ir izšķirošais (galīgais) Pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes novērtējums.

[4.8] Pieteicēja apšauba, vai ārvalstu eksperti pirms vērtēšanas uzsākšanas tika iepazīstināti ar vērtēšanas vadlīnijām un citu vērtēšanas veikšanai nepieciešamo informāciju. Viedokli, ka iepazīstināšana nav notikusi, pieteicēja saista pamatā ar to, ka saskata tik būtiskus ekspertu sniegtā vērtējuma trūkumus, ka secina – tie liecina par ekspertu neiepazīstināšanu ar darba uzdevumu.

Tiesa piekrita Lēmumā secinātajam, ka pieteicējas norādītās vērtējuma problēmas vai nu vispār nav konstatējamas, vai arī ir nebūtiskas un nedod pamatu apšaubīt vērtējuma kvalitāti kopumā. Eksperti ir pienācīgi veikuši vērtēšanas pirmo posmu – individuālo vērtēšanu. Tiesa detalizētāk vairākos apsektos jau apskatīja konsolidēto vērtējumu, acīmredzamas kļūdas nekonstatējot. Tādējādi – ja reiz eksperti ir spējuši pamatoti novērtēt Pētniecības pieteikumu, atkrīt arī pamats apšaubīt, ka eksperti ir zinājuši to, kā vērtēšana jāveic.

[4.9] Kā vienu no vērtējuma kvalitātes problēmām, kuru tiesa nesaskata, pieteicēja norādījusi, ka eksperti ir koncentrējušies tikai uz pieteicējas publikāciju nelielo skaitu, bet nav piešķīruši vērību pieteicējas patentiem.

Konsolidētajā vērtējumā gan sadaļā „Izcilība", gan sadaļā „Kapacitāte" ir pamanīts, ka pieteicējai ir patenti, un ir sniegts šā apstākļa vērtējums kopsakarā ar citiem faktoriem. Tā konsolidētā vērtējuma sadaļā „Izcilība" ir norādīts, ka publikāciju skaits ir zem vidējā rādītāja, salīdzinot ar kolēģiem, taču kandidāts ir iesniedzis četrus patentus, no kuriem divi jau ir reģistrēti. Vienlaikus atzīmēts, ka diemžēl nav informācijas par patentētās tehnoloģijas ekspluatāciju. Savukārt sadaļā „Kapacitāte" norādīts, ka priekšlikuma iesniedzējam ir pieredze savu sasniegto rezultātu patentēšanā (divi patenti), diemžēl viņam ir ierobežota pieredze pētniecības rezultātu publicēšanā.

Tādējādi ekspertu grupa ir vērtējusi un analizējusi pieteicējas patentus un publikācijas kopsakarā un dažādos aspektos, gan izceļot pieteicējas stiprās puses, gan novērtējot iespējamos riskus. Vērtējums ir argumentēts un balstīts Pētniecības pieteikumā norādītajā informācijā.

Vērtējuma izdarīšanā nav pieļauta acīmredzama kļūda, savukārt pārvērtēt ekspertu secinājumus pēc būtības un aizstāt ar saviem secinājumiem (par to, cik augsti ir pieteicējas sasniegtie rezultāti patentēšanā un cik liela vai maza nozīme vērtēšanā ir piešķirama sasniegtajam publikāciju skaitam) nav tiesas kompetencē.

[4.10] Pieteicēja norāda, ka eksperti nav sapratuši Pētniecības pieteikuma mērķi. Taču konsolidētā vērtējuma sadaļa „Izcilība" sākas ar norādīto, ka priekšlikuma mērķis ir izstrādāt trīs programmēšanas valodas, kas ir koncentrētas uz nelielu ierīču lietotāju pieredzi. Šis ekspertu secinājums sasaucas ar Pētniecības pieteikumā norādīto, ka projekta mērķis padarīt programmēšanas valodas ērtākas izmantošanai uz maza ekrāna ierīcēm; galvenais uzdevums ir izstrādāt trīs programmēšanas valodas. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka eksperti nav sapratuši, ko ir iecerēts veikt Pētniecības pieteikuma ietvaros. Respektīvi, nav saskatāmas pazīmes, kas liecinātu, ka eksperti nav sapratuši Pētniecības pieteikuma mērķi un būtību un secīgi nav pareizi sapratuši, ko (kādu projektu) tie vērtē.

[4.11] Pieteicēja norāda, ka eksperti ir nepamatoti apšaubījuši, ka Latvijas Lauksaimniecības universitāte ir piemērota zinātniskā vide pētniecības veikšanai, un diskreditējuši šo pieteicējas darbības partneri.

Tiesa konstatēja konsolidētā vērtējuma sadaļā „Izcilība" norādīto: „Runājot par zinātnisko vidi, nav pārliecinoši atspoguļots, vai Latvijas Lauksaimniecības universitāte piedāvā piemērotāko akadēmisko vidi šī projekta izstrādei."

Savukārt konsolidētā vērtējuma sadaļā „Kapacitāte" norādīts: „Risku pārvaldība ir raksturota, taču nav pārliecinoši izklāstīti darbnepārtrauces plāni. Piemēram, ir norādīts, ka „Lielākais risks ir atteikums mūsu zinātniskos rakstus publicēt starptautiskos žurnālos" ar darbnepārtrauces plānu „Lai mazinātu šos risku mēs sadarbosimies ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti", kas nav pilnībā pamatots apgalvojums: nav parādīts, kā sadarbība ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti var mainīt apstākli, ka rakstu publicēšana tiek atteikta".

Tiesa secināja, ka ekspertu vērtējums par to, ka Pētniecības pieteikumā nav aprakstīta Latvijas Lauksaimniecības universitātes zinātniskā vide un nav paskaidrots, kādā veidā sadarbība ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti mazinās risku, ka var tikt atteikta rakstu publicēšana starptautiskos izdevumus, atbilst Pētniecības pieteikuma saturam. Pētniecības pieteikumā ir minēts, ka viens no sadarbības partneriem būs Latvijas Lauksaimniecības universitāte, kā arī minēts, ka sadarbība ar šo partneri mazinās pašas pieteicējas norādīto risku, ka var tikt atteikta rakstu publicēšana starptautiskajos izdevumus, taču nav sniegts detalizēts Latvijas Lauksaimniecības universitātes zinātniskās vides raksturojums, kā arī nav sniegts pamatojums izteiktajam apgalvojumam, ka sadarbība ar šo partneri mazinās rakstu noraidīšanas risku. Līdz ar to nav šaubu, ka ekspertu vērtējums ir sniegts par Pētniecības pieteikumu – tādu, kāds tas iesniegts. Savukārt Pētniecības pieteikuma novērtēšana atbilstoši zinātniskās kvalitātes kritērijiem pēc būtības ir ekspertu ziņā, un ekspertu sniegtais novērtējums tiesā nav pārvērtējams.

[4.12] Pieteicēja norāda, ka eksperti nav pareizi izpratuši un piemērojuši vērtēšanas kritērijus, ko pieteicēja lielā mērā secina no tā, ka vērtējumi, kas, pieteicējas ieskatā, attiecināmi uz vienu zinātniskās vērtēšanas kritēriju, sniegti cita kritērija pamatojumā.

Tiesa norādīja, ka tā varētu pārbaudīt, vai eksperti ir balstījušies vispārpieņemtos vērtēšanas kritērijos, piemēram, loģikas likumos. Taču konkrētu zinātnisko kritēriju piepildīšana ar saturu ir pašu zinātnieku kompetencē un pieder pie novērtējuma brīvības.

Noteikumu Nr.50 14.3. apakšpunkts noteic, ka pētniecības pieteikumu zinātniskās kvalitātes izvērtējumu veic Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē iekļauti eksperti, piemērojot Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju pamatprogrammas „Apvārsnis 2020" Marijas Sklodovskas-Kirī programmas „Individuālās stipendijas" vērtēšanas pieeju un principus.

Kā šajā sakarā pareizi norādīts Lēmumā, Nolikuma 5. pielikuma 5.1. apakšpunkts noteic, ka eksperti pētniecības pieteikumu zinātniskās kvalitātes vērtēšanas procesā izmantojamo zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritēriju skaidrojumu ir tiesīgi izprast un piemērot atbilstoši starptautiskajā zinātniskajā sabiedrībā pieņemtajai zinātnisko projektu vērtēšanas praksei un principiem, kā arī ir tiesīgi adaptēt atbilstoši katrā zinātņu nozarē pieņemtajai praksei. Nolikuma 5. pielikumā dotais minēto kritēriju skaidrojums nav uzskatāms par izsmeļošu vai izslēdzošu.

Tiesa atzina, ka, ievērojot ekspertu zinātnisko novērtējuma brīvību vērtēšanas kritēriju izpratnē un piemērošanā, tas vien, kurā no vērtējuma sadaļām ietverts pamatojums, nedod pamatu apšaubīt ekspertu vērtējuma atbilstību kvalitatīva zinātniskā novērtējuma principiem.

Ekspertu sniegtais novērtējums kopumā attiecas uz Pētniecības pieteikuma saturu, ir loģisks, saprotams, no vērtējumā ietvertā dažādu faktoru salīdzinājuma ir skaidrs, kāpēc ekspertu sniegtais Pētniecības pieteikuma zinātniskās kvalitātes novērtējums nav augsts.

[4.13] Pieteicēja ir norādījusi ļoti izvērstu un daudzpusīgu kritiku par dažādiem ekspertu sniegtā vērtējuma aspektiem. Taču pieteicēja nav sapratusi galveno: pētniecības pieteikumu zinātniskās kvalitātes novērtēšana tiek uzticēta īpaši izraudzītiem ārvalstu ekspertiem ar sevišķi augstu zinātnisko kvalifikāciju. Kā jau pieteicējai pamatoti norādīts Lēmumā, no ekspertu sniegtā atzinuma atšķirīgs projekta iesniedzēja viedoklis nav pamats apšaubīt kvalificētu un pieredzējušu ekspertu spriedumus. Ekspertu slēdziena diskvalificēšanas pamats var būt tikai acīmredzamas vērtēšanas kļūdas. Tādas konkrētajā gadījumā nav konstatējamas, jo ekspertu vērtējums attiecas uz Pētniecības pieteikumu un sasaucas ar tā saturu. Līdz ar to Aģentūra lēmuma pieņemšanā pamatoti balstījusies uz ekspertu sniegto konsolidēto vērtējumu par Pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti.

[4.14] Pieteicēja izteikusi iebildumus par to, ka Aģentūras izveidotajā Pasākuma pētniecības pieteikumu vērtēšanas komisijā nebija pārstāvju no industrijas jeb organizācijām (Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras), kas pārstāvētu ar saimniecisko darbību saistītu projektu iesniedzēju intereses.

Noteikumu Nr.50 14.2. apakšpunkts noteic, ka Aģentūra, saskaņojot ar Ministriju, apstiprina pētniecības pieteikumu vērtēšanas komisijas reglamentu. Aģentūras Reglamenta (*lietas 1. sējuma 73.–76. lapa*) 3. punkts noteic, ka pētniecības pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvā ir deviņi balsstiesīgi locekļi – divi Aģentūras pārstāvji un septiņi pārstāvji no dažādām ministrijām. Tāpat arī Nolikuma 21.–22. punkts noteic, ka pētniecības pieteikumu vērtēšanai Aģentūra izveido komisiju, kuras sastāvā ir deviņi locekļi – pārstāvji no ministrijām un Aģentūras.

Tādējādi nav pamatoti pieteicējas iebildumi pret to, ka vērtēšanas komisijas sastāvā nav iekļauti industrijas (Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras) pārstāvji. Piemērojamie tiesību akti neparedz sabiedrisko organizāciju (biedrību) pārstāvju iekļaušanu vērtēšanas komisijas sastāvā.

[4.15] Pieteicēja izvirzījusi argumentu, ka ir nokavēts Lēmuma pieņemšanas termiņš. Pieteicēja norāda, ka tas radījis pieteicējai nelabvēlīgas sekas, kuras saistītas ar projekta īstenošanas novilcinājumu.

Ministrija ar 2018. gada 20. septembra vēstuli Nr.4-17.1e/2018/153 (*lietas 1. sējuma 69. lapa*) Administratīvā procesa likuma 64. panta otrās daļas kārtībā informējusi pieteicēju, ka pieteicējas 2018. gada 20. augusta apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņš tiek pagarināts līdz 2018. gada 19. oktobrim. Vēstulē norādīts, ka termiņa pagarinājums nepieciešams objektīvu iemeslu dēļ, lai izvērtētu papildu informāciju, kas, atbildot uz Ministrijas rakstveida pieprasījumiem, saņemta no Aģentūras, un pieteicējas 2018. gada 14. septembrī saņemtajos apstrīdēšanas iesnieguma papildinājumos minēto

informāciju.

Administratīvā procesa likuma 64. panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Panta otrā daļa noteic, ka gadījumā, ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam.

Ministrija vairākkārt pieprasījusi Aģentūrai un saņēmusi no tās papildu informāciju apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanai, tostarp informācija saņemta 2018. gada 13. septembrī (*lietas 1. sējuma 140 –162. lapa*). Tāpat 2018.gada 14.septembrī arī pieteicēja iesniegusi ministrijā apstrīdēšanas iesnieguma papildinājumus (*lietas 1.sējuma 163.–168.lapa*). Arī pēc termiņa pagarināšanas Ministrija prasījusi Aģentūrai informāciju un saņēmusi to (*lietas 1. sējuma 170.–176. lapa*). Pieprasītā informācija attiecas uz pieteicējas norādītajiem apstrīdēšanas argumentiem, to vērtējumu, un Ministrija savā lēmumā ir izmantojusi Aģentūras papildus sniegto informāciju, atsaukusies uz to. Piemēram, Lēmuma pamatojumā ir plaši izmantota informācija, kas sniegta Aģentūras iesniegtajā paskaidrojumā „Skaidrojums par konkursā pēcdoktorantūras pētniecības atbalsta saņemšanai 2. atlases kārtā iesniegto pieteikumu „Ērtu un izteiksmīgu programmēšanas valodu dizains un izstrāde”". Starp Ministrijas pieprasītajiem un saņemtajiem dokumentiem ir arī Pasākuma dokumentācija – Aģentūras iekšējie normatīvie akti un rīkojumi, kas attiecas uz konkursa norisi un ļauj izvērtēt Aģentūras lēmuma pareizību. Tāpat jāņem vērā, ka arī pati pieteicēja nedēļu pirms apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņa beigām bija iesniegusi papildu paskaidrojumus, kas saturēja izvērtējamus argumentus. Veicot šādu darbību (izsakot papildu argumentāciju jau pēc sākotnējā apstrīdēšanas iesnieguma iesniegšanas), pieteicējai bija jārēķinās, ka tā var izraisīt lēmuma pieņemšanas termiņa pagarinājumu, jo iestādei, lai izvērtētu vēlāk izteiktos pieteicējas argumentus, var būt nepieciešams papildu laiks.

Tiesa atzina, ka Ministrija apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu pagarināja pamatoti un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 64. panta otrās daļas nosacījumiem sakarā ar to, ka apstrīdēšanas iesnieguma pareizai izskatīšanai un tajā (tostarp tā papildinājumos) ietverto argumentu izvērtēšanai bija nepieciešama papildu informācija un papildu laiks. Ministrija ir aktīvi rīkojusies un nav nepamatoti vilcinājusies ar apstrīdēšanas iesnieguma sagatavošanu izskatīšanai, ko apliecina vairākkārtējie informācijas pieprasījumi (gan pirms, gan pēc izskatīšanas termiņa pagarināšanas), kuru rezultātā saņemtā informācija ir atspoguļota Lēmuma pieņemšanā. Tādējādi Ministrijas rīcība, pagarinot apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu līdz 2018. gada 19. oktobrim, bija tiesiska.

Lēmums pieņemts 2018. gada 22. oktobrī. Tādējādi Lēmuma pieņemšanas termiņš (ņemot vērā tiesiski veikto termiņa pagarinājumu līdz 2018. gada 19. oktobrim) nokavēts par vienu darba dienu (2018. gada 20. un 21. oktobris bija brīvdienas). Šis termiņa nokavējums acīmredzami nav pēc būtības ietekmējis pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses, ņemot vērā, ka nokavējums ir ļoti īss un ka apstrīdēšanas iesniegums (un līdz ar to – pieteicējas projekts) procesa noslēgumā tiesiski ir noraidīts. Šādos apstākļos nelielais apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņa nokavējums nav varējis izraisīt pieteicējas norādītās sekas – projekta īstenošanas kavējumu. Proti, ja projektu tiesiski ir atteikts apstiprināt, tad galīgā lēmuma par to pieņemšanas termiņa nokavējumam nav izšķirošas ietekmes uz pieteicējas tiesisko situāciju, vēl jo vairāk, ja nokavējums ildzis tikai vienu darba dienu.

Līdz ar to tiesa nekonstatēja, ka Lēmuma pieņemšanas procesā saistībā ar tā pieņemšanas termiņu būtu pieļauts procesuāls pārkāpums, kas būtu radījis būtisku pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu.

[5] Pieteicēja par Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 15. novembra spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot šādi.

[5.1] Tiesa atkārtoja Ministrijas argumentus, nepārbaudot otrā eksperta individuālā vērtējuma atbilstību Pasākuma vērtēšanas vadlīnijām (Nolikuma 5. pielikums) un tādējādi neveicot objektīvo izmeklēšanu.

[5.2] Ekspertu konsolidētajā vērtējumā kritēriju vērtējums ierakstīts nepareizās ailēs. Līdz ar to no konsolidētā vērtējuma nav saprotams, konkrēti par kuriem katra kritērija apakškritērijiem un tēmām eksperti ir devuši vērtējumu. Pieteicēja, sagatavojot Pētniecības pieteikumu, paļāvās uz Nolikuma 5. pielikumā norādīto par to, ko eksperti vērtēs (tabulas sadaļa „Kas jāvērtē” katram kritērijam). Ne iestādes, ne tiesa nav norādījusi tiesību normu, atbilstoši kurai eksperta vērtēšanas brīvībai ir lielāka nozīme nekā tiesiskās paļāvības principa ievērošanai. Turklāt kritēriju vērtējuma ierakstīšana nepareizajās ailēs ietekmē to, ar cik punktiem katrs kritērijs novērtēts. Tiesas secinājums, ka eksperti kritēriju vērtējumus drīkst rakstīt nepareizajās ailēs, pārkāpj patvaļas aizlieguma principu.

[5.3] Nolikuma 5. pielikuma 2.1. apakšpunktā ir norādīts vērtēšanas mērķis, skaidrojot, kādēļ ir būtiski argumentēt vērtējumu, sniegt rekomendācijas par pētniecības pieteikumu uzlabošanu un ieteikumus pētniecības pieteikumu īstenošanā. Ekspertu vērtēšanas brīvība neatbrīvo tos no pienākuma argumentēt savus vērtējumus, sniegt rekomendācijas un ieteikumus. Nesaņemot atbilstoši argumentētus vērtējumus, netiek sasniegts Noteikumu Nr.50 3. punktā definētais Pasākuma mērķis. Tiesa to nav ņēmusi vērā, tā pārkāpjot tiesiskuma principu.

[5.3] Ekspertiem Nolikuma 5. pielikuma 5.1. apakšpunktā noteiktās tiesības papildināt trīs vērtējamo kritēriju izpratni nenozīmē, ka tie var ignorēt doto kritēriju skaidrojumu un izvirzītos kritērijus nevērtēt. Tiesa to nav ņēmusi vērā, tā pārkāpjot patvaļas aizlieguma principu.

[5.4] Tiesa norādīja, ka nav saprotams, kuri ekspertu vērtējumi, pieteicējas ieskatā, nav pamatoti, lai gan pieteicēja laikus sniegusi iebildumus. Tiesai bija iespēja gan rakstveidā, gan mutvārdos uzdot pieteicējai jautājumus, lai kliedētu neskaidrības.

[5.5] Iestādes neizvērtēja otrā eksperta individuālā vērtējuma atbilstību vērtēšanas vadlīnijām. Arī tiesa nepiešķīra nozīmi pieteicējas iebildumiem par otrā eksperta individuālo vērtējumu, norādot uz ekspertu konsolidēto vērtējumu, un

nepārbaudīja vērtējuma atbilstību vērtēšanas vadlīnijām pēc būtības. Šādi tiesas secinājumi pārkāpj patvaļas aizlieguma principu, jo konsolidētais vērtējums var būt tiesisks un pamatots, tas ir, sastādīts atbilstoši vērtēšanas vadlīnijām, vērtēšanas mērķim un Noteikumiem Nr.50, tikai tad, ja tādi ir arī to veidojošie individuālie vērtējumi.

Pieteicēja uzskata, ka otrais eksperts zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijā „Izcilība" vērtējis vienu no četriem apakškritērijiem un trīs no 15 tēmām, kritērijā „Ietekme" vērtējis vienu no trim apakškritērijiem un vienu no 11 tēmām, kritērijā „Īstenošana" vērtējis trīs no četriem apakškritērijiem un astoņas no 13 tēmām, turklāt sniegtie vērtējumi ir nepilnīgi.

Tā kā ne iestādes, ne tiesa nav spējusi pārbaudīt otrā eksperta individuālo vērtējumu, pieteicēja lūdz noteikt ekspertīzi, ko uzdot veikt Eiropas Komisijas auditam, lai pārbaudītu, vai otrā eksperta individuālie vērtējumi katrā zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijā ietver katru no vērtēšanas vadlīnijās noteiktajām tēmām.

[5.6] Apšaubāms, ka eksperti tika iepazīstināti ar vērtēšanas vadlīnijām un Noteikumiem Nr.50. Tiesa nepiešķīra nozīmi pieteicējas argumentam, ka nav sasniegti Noteikumos Nr.50 paredzētie Pasākuma uzraudzības rādītāji un tātad arī Pasākuma mērķis. Arī Ministrija atzinusi, ka Pasākuma mērķi nevar sasniegt, ja ņem vērā Ministru kabineta noteikumos (acīmredzot domāti Noteikumi Nr.50) noteiktos uzraudzības rādītājus. Vienlaikus Ministrija apstiprināja Nolikumu, kurā nav ņemts vērā tas, vai tajā paredzētā kārtība ir vērsta uz Pasākuma uzraudzības rādītāju sasniegšanu. Tas ir tiesiskuma un patvaļas aizlieguma principa pārkāpums. Ja Aģentūras un Ministrijas rīcība ir pretrunā Noteikumiem Nr.50, to izdotie lēmumi nevar būt tiesiski.

Aģentūra atzinusi, ka eksperti nevadījās no Noteikumos Nr.50 noteiktā. Tā rezultātā netika atbalstīti tie pētniecības projekti, kuros paredzēts pienesums grūtāk sasniedzamajos uzraudzības rādītājos.

[5.7] Tiesa patvaļīgi interpretēja Nolikuma 5. pielikuma 2.1. apakšpunktā definēto Pasākuma vērtēšanas mērķi.

[5.8] Tiesa norādīja, ka ekspertu individuālie vērtējumi ir ieguvums vērtēšanai, ar uz tiem balstītu konsolidēto vērtējumu iespējams nonākt pie sevišķi rūpīgi pārdomāta un vislabāk argumentēta vērtējuma. Taču konkrētajā gadījumā pirmā eksperta kvalitatīva individuālā vērtējuma un otrā eksperta nekvalitatīva individuālā vērtējuma apkopojums padarīja konsolidēto vērtējumu par nekvalitatīvu.

[5.9] Tiesas secinājums, ka pētniecības pieteikumu vērtēšanā svarīgākais ir īpaša ekspertu atlase un to sevišķi augstā zinātniskā kvalifikācija, ir pretrunā Nolikuma 5. pielikuma 2.1. apakšpunktā un Noteikumu Nr.50 3. pantā noteiktajam un secīgi tiesiskuma un patvaļas aizlieguma principam.

[5.10] Ministrija Lēmumā piekrita pieteicējai, ka nav saprotams, uz kādām aktivitātēm eksperti norādījuši konsolidētā vērtējuma sadaļā „*Impact*". Minētais atzinums ir pietiekams pamats saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 161. panta otro daļu atzīt, ka ekspertu konsolidētais vērtējums neatbilst vērtēšanas mērķim.

[6] Ministrija rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Ministrija uztur Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā pirmās instances tiesai pausto viedokli.

Aģentūra rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka piekrīt Ministrijas paskaidrojumam.

[7] Pieteicēja rakstveida paskaidrojumā papildus norādīja, ka tikai sākot ar Pasākuma trešo kārtu ārvalstu ekspertiem tiek izsniegts konkursa nolikums un Noteikumi Nr.50. Tā kā eksperti Pasākuma otrajā kārtā nav ņēmuši vērā Nolikumu un Noteikumus Nr.50, ir pamatotas bažas par vērtējumu atbilstību šiem dokumentiem; tas arī izskaidro, kādēļ netiek sasniegti Pasākuma uzraudzības rādītāji. Tiesa nepārbaudīja, vai Pasākuma otrās kārtas laikā ekspertiem tika izsniegts Nolikums un Noteikumi Nr.50 un to tulkojums un vai ekspertiem tika dotas norādes tos izmantot un vērtēt pētniecības pieteikumus, virzoties uz Pasākuma kopējā mērķa sasniegšanu.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 302. pantam, kas reglamentē lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē, apgabaltiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā (pirmā daļa); apgabaltiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā (otrā daļa).

Apgabaltiesa konstatē, ka ar Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 6. jūnija lēmumu lietā ir atteikts pieņemt pieteicējas prasījumu par mantisko zaudējumu un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu. Minētais lēmums ir spēkā. Tā kā pirmās instances tiesa lietā nav izskatījusi pieteicējas prasījumu par atlīdzinājumu, apgabaltiesa nevērtē pieteicējas argumentus, kas saistīti ar atlīdzinājuma piešķiršanu.

Administratīvā procesa likuma 44. pants noteic, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd cita starp līdz ar likuma, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa neizskata pieteicējas iesniegtos dokumentus, kas pieteicējas ieskatā attiecināmi uz izskatāmo lietu, bet iesniegti pēc tiesas noteiktā termiņa un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanas.

[10] Pieteicējas prasījums lietā ir par labvēlīga administratīvā akta, apstiprinot Pētniecības pieteikumu, izdošanu.

Aģentūra pēc apgabaltiesas pieprasījuma 2020. gada 28. oktobra vēstulē sniedza informāciju, ka finansējums, kas pēcdoktorantūras pētniecības atbalsta pretendentiem bija pieejams Pasākuma otrajā kārtā, kurā Pētniecības pieteikumu

iesniedza pieteicēja, ir izlietots (*lietas 3. sējuma 118.–119. lapa*).

Apstākļos, kad Pasākuma otrās kārtas konkurss atbalsta saņemšanai ir noslēdzies un finansējums šīs kārtas ietvaros nav pieejams, apgabaltiesa konstatē, ka pastāv objektīvs šķērslis pieteicējas prasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanai. Šādā situācijā pieteicējas tiesības aktīvi vairs nevar tikt ietekmētas (piešķirot publisko finansējumu), tādēļ ir iespējama tikai Lēmuma tiesiskuma pārbaude.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa veic Lēmuma tiesiskuma pārbaudi lietā.

[11] No apelācijas sūdzības satura izriet, ka pieteicējas ieskatā aktuāls ir jautājums par otrā eksperta individuālo vērtējumu un šā vērtējuma ietekmi uz ekspertu grupas konsolidēto vērtējumu. Pieteicēja nepiekrīt tam, ka pirmās instances tiesa izšķirošu nozīmi piešķīrusi tikai ekspertu konsolidētajam vērtējumam. Pieteicējas ieskatā pastāv būtiski procesuāli pārkāpumi, tostarp, ekspertu vērtējumam iztrūkst pamatojuma, kā arī eksperti nav iepazīstināti ar Ministru kabineta noteikumiem un ir izmantojuši atbilstošā kārtā neapliecinātu nolikumu un vērtēšanas vadlīnijas. Pieteicēja lūdz apgabaltiesu noteikt ekspertīzi, lai pārbaudītu, vai otrā eksperta individuālie vērtējumi katrā zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijā ietver katru no vērtēšanas vadlīnijās noteiktajām tēmām. Pieteicēja arī lūdz: 1) uzdot Eiropas Komisijas auditam izvērtēt Pētniecības pieteikumu vērtējušā otrā eksperta individuālā vērtējuma atbilstību Pasākuma vērtēšanas vadlīnijām; 2) pamatojoties uz Eiropas Komisijas audita vērtējumu, atzīt otrā eksperta individuālo vērtējumu par neatbilstošu Pasākuma vērtēšanas vadlīnijām; 3) atzīt ekspertu konsolidēto vērtējumu par neatbilstošu Pasākuma vērtēšanas vadlīnijām, vērtēšanas mērķim, Noteikumiem Nr.50.

[12] Izvērtējusi Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pārbaudīja lietas būtiskos faktiskos un tiesiskos apstākļus un pareizi secināja, ka nav konstatējami tiesību normu pārkāpumi pieteicējas Pētniecības pieteikuma izvērtējumā.

Tā kā tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir pareiza un pilnībā pietiekama, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot. Apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējams Lēmuma prettiesiskums, līdz ar to pieteicējas pieteikums par šā lēmuma atzīšanu par prettiesisku noraidāms kā nepamatots.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējas apelācijas sūdzībā ietvertā argumentācija ir līdzīga pieteikuma pamatojumā un pieteicējas papildu apskaidrojumos norādītajiem apsvērumiem un pirmās instances tiesa spriedumā ir sniegusi savu vērtējumu par tiem.

Apgabaltiesa noraida kā nepamatotus pieteicējas apelācijas sūdzībā ietvertos lūgumus un papildus norāda turpmāko.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 9. pantā nostiprināto patvaļas aizlieguma principu administratīvo aktu un tiesas nolēmumu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.

Augstākā tiesa atzinusi, ka patvaļas aizlieguma princips pieprasa, lai valsts rīcībai būtu saprātīgs attaisnojums un lai ikviens varētu pārliecināties par šī attaisnojuma esību. Tā kā valsts rīcības attaisnojums tiek atspoguļots pamatojumā, tad patvaļas aizlieguma princips ir cieši saistīts ar pamatojuma principu. Tiesai, pārbaudot iestādes lēmumu, ir jāvērtē, vai iestāde ir izvērtējusi visus jautājuma izšķiršanai būtiskos faktus un vai iestādes lēmuma pamatojumā norādītais ir balstīts uz šādiem faktiem un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 22. marta sprieduma Nr.SKA-58 13. punktu*).

Administratīvā rajona tiesa ir vērtējusi pieteicējas argumentu par viena eksperta individuālā vērtējuma kvalitāti un pareizi atzinusi, ka tam nav izšķirošas nozīmes, jo pētniecības pieteikumam punkti par zinātniskās kvalitātes vērtēšanu piešķirti atbilstoši ekspertu konsolidētajam vērtējumam. Šādu tiesas secinājumu apstiprina Nolikuma 5. pielikums, saskaņā ar kuru konsolidēto ekspertu atzinumu sastāda galvenais eksperts un šim atzinumam ir galvenā nozīme. Līdz ar to pirmās instances tiesas secinājums nav atzīstams par patvaļīgu.

[14] Nolikuma 5.pielikuma 5.3. apakšpunkts paredz, ka eksperti pētniecības pieteikuma zinātnisko aprakstu vērtē atbilstoši zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem „Izcilība", „Ietekme" un „Īstenošana". 5. pielikuma 1.pielikumā ietverti vērtējamie apakškritēriji. Saskaņā ar 5. pielikuma 5.2. apakšpunktu, veicot pētniecības pieteikuma zinātniskā apraksta vērtējumu, ekspertiem, interpretējot kritērijus, cita starpā jāņem vērā pētījuma virziena specifika.

Tādējādi eksperti pētniecības pieteikuma zinātnisko aprakstu vērtē atbilstoši zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem, apakškritērijiem un tēmām, interpretējot kritērijus atbilstoši pētījuma virziena specifikai.

Konstatējams, ka ne ekspertu konsolidētajā vērtējumā, ne arī katra eksperta individuālajā vērtējumā nav detalizēti atreferēts katrs no apakškritērijiem un tēmām, kā to vēlas pieteicēja. Vienlaikus, kā to pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, ekspertu sniegtais novērtējums kopumā attiecas uz Pētniecības pieteikuma saturu, tas ir loģisks un saprotams. No ekspertu vērtējumiem konstatējamas pieteicējas stiprās puses un iespējamie riski, piemēram, sadaļā „Kapacitāte" norādīts, ka pieteicējai ir pieredze savu sasniegto rezultātu patentēšanā (divi patenti), taču tai ir ierobežota pieredze pētniecības rezultātu publicēšanā.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka apakškritēriju un tēmu uzskaitījums būtu obligāts. Nolikuma 5. pielikuma 5.1. apakšpunkts noteic, ka dotais trīs kritēriju skaidrojums nav uzskatāms par izsmeļošu vai izslēdzošu, eksperti ir tiesīgi to izprast un piemērot atbilstoši starptautiskajā zinātniskajā sabiedrībā pieņemtajai zinātnisko projektu vērtēšanas praksei un principiem,

kā arī adaptēt atbilstoši katrā zinātņu nozarē pieņemtajai praksei. Minētais izriet arī no nolikuma 5. pielikuma 2. pielikuma „Katra eksperta sākotnējā individuāla vērtējuma forma", jo katrā kritērijā lūgts vien norādīt stiprās un vājās puses.

Tādējādi pirmās instances tiesa pareizi atzinusi, ka ekspertiem ir dota novērtējuma brīvība, un tas nozīmē, ka ne iestāde, ne arī tiesa nevar pēc būtības pārvērtēt ekspertu sniegto zinātnisko novērtējumu un tā saturu un pateikt, kādi tieši secinājumi ekspertiem bija jāizdara. Tas pārsniegtu administratīvās tiesas kompetenci.

[15] Eksperti Pētniecības pieteikumu vērtēja atbilstoši Nolikumam un vadlīnijām. Saturiski eksperti vērtējumu veic novērtējuma brīvības ietvaros. Tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā un vai nav konstatējama iestādes patvaļa. Pirmās instances tiesa, tāpat kā ministrija ir arī detalizēti izvērtējusi, vai eksperti izraudzīti atbilstoši ekspertu atlases vadlīnijās noteiktajam, pārbaudot ekspertu individuālos vērtējumus un salīdzinot tos ar Pētniecības pieteikuma saturu, kā arī to, vai no tiem ir saprotams, kāpēc eksperti pieteicējas pētniecības pieteikuma atbilstību katram no zinātniskās kvalitātes vērtēšanas kritērijiem novērtējuši noteiktā veidā (proti, ir sniegts attiecināms un saprotams vērtējuma pamatojums). Veicot šādu novērtējumu, pirmās instances tiesa secinājusi, ka vērtēšanas pirmā stadija, proti, ekspertu individuālie vērtējumi ir izpildīti bez acīmredzamām kļūdām, tāpēc eksperti pamatoti uzsāka konsolidētā vērtējuma sastādīšanu.

Administratīvā apgabaltiesa konstatētajos lietas apstākļos secina, ka pirmās instances tiesas vērtējums atbilst administratīvo tiesu praksē nostiprinātajām atziņām par vērtēšanas apjomu, tiesas argumentācija par acīmredzamu kļūdu neesību ir objektīvi pamatota.

No ekspertu konsolidētā vērtējuma izriet, ka Pētniecības pieteikumā nav sniegta būtiska informācija par dažādiem aspektiem, paredzēto aktivitāšu raksturojums ir neskaidrs, bet informācija par plānoto sadarbību ar komersantu nav detalizēta. Tādējādi, iztrūkstot informācijai par kādu būtisku aspektu, iztrūkst arī ekspertu vērtējums šajā aspektā.

[16] Atbilstoši Nolikuma 5. pielikumam eksperti tiek iepazīstināti ar nolikumu un vadlīnijām. Aģentūra pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka eksperti izskatāmajā lietā tika iepazīstināti ar minētajiem dokumentiem. Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka ne normatīvie akti, ne Nolikums (4.4. apakšpunkts), ne arī vadlīnijas neparedz ekspertus iepazīstināt ar Ministru kabineta noteikumiem, kas ir publiski pieejami normatīvie akti. Līdz ar to ir pamatots pirmās instances tiesas secinājums, ka, tā kā eksperti spēja novērtēt pieteicējas Pētniecības pieteikumu, tad nepastāv arī pamats apšaubīt, ka eksperti ir zinājuši, kā vērtēšana jāveic.

Apgabaltiesa uzsver, ka administratīvās tiesas funkcija nav pārvērtēt ekspertu vērtējumus pēc būtības. Tas ir tās personas kompetencē, kas kā profesionālis veic atbilstošu vērtējumu. Līdz ar to vairāki pieteicējas šajā lietā paustie apsvērumi nav pārbaudāmi, jo tie ir vērsti uz ekspertu secinājumu pārvērtēšanu pēc būtības.

[17] Saskaņā ar Noteikumu Nr.50 4. punktu Pasākuma mērķis ir atbalstīt pētniecību, kas sniedz ieguldījumu Latvijas viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanā, zinātnes un tehnoloģiju cilvēkkapitāla attīstībā un jaunu zināšanu radīšanā tautsaimniecības konkurētspējas uzlabošanai. Savukārt šo noteikumu 7. punkts paredz, ka Pasākumu īsteno ierobežotas projektu iesniegumu atlases veidā.

Minētais nenozīmē, ka Aģentūrai ir jāapstiprina ikviens iesniegtais pētniecības pieteikums, kā to uzskata pieteicēja. Pētniecības pieteikums tiek apstiprināts vienīgi tad, ja ir ievērotas visas likumdevēja noteiktās prasības.

Atbilstoši normatīvajam regulējumam pētniecības pieteikums ir apstiprināms vien tad, ja ārvalstu ekspertu vērtējumā par pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti pētniecības pieteikums ir saņēmis 3 punktus un vairāk. Pieteicējas Pētniecības pieteikums ārvalstu ekspertu vērtējumā par pētniecības pieteikuma zinātnisko kvalitāti ir saņēmis mazāk par 3 punktiem.

Apstāklis, ka pieteicējai netiek piešķirts tās prasītais labums, nenozīmē, ka tādējādi netiek sasniegts taisnīgums. Apstākļos, kad pieteicējas pētniecības pieteikums neatbilst normatīvo aktu prasībām, prasītā labuma saņemšanu nevar pamatot ar taisnīgumu, vienlaikus pārkāpjot tiesiskuma principu.

Apgabaltiesa lietā nesaskata pieteicējas norādītās pazīmes tam, ka amatpersonas sniegušas apzināti nepatiesas liecības vai nepatiesu informāciju par finansējuma izlietojumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 245. pantu, 304. panta pirmo daļu, 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Logics Research Centre" pieteikumu par Izglītības un zinātnes ministrijas 2018. gada 22. oktobra lēmuma Nr.4-17.1e/2018/169 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S. Gintere

Tiesneses K. Kalvāne

L. Vīnkalna